

har stillet, deels opfordret Udvalget til at stille Forslag om Anvendelsen af 51,000 Rbd. af Sorø Akademies Overskud. Sorø Akademi har altsaa været daarlig tjent med at have den ærede Minister til sin Forsvarer. Spørgsmaalet er nu, hvad er Sorø Akademi. Dette har den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) besvaret ved at sige, at Sorø Akademi er et Bo. Det er netop saaledes, som Hans Majestæt Keiseren af Rusland udtrykte sig om Tyrkiet, da han kaldte det den syge Mand og strax vilde skrive til Arvens Deling. Naar det ærede Medlem kalder Sorø Akademi et Bo, saa maa det være mig tilladt at sige, at jeg dog virkelig troer, at det er vel stærkt paa den Maade at gjøre et virkelig bestaaende Institut til dødt og ansee sig berettiget til at disponere over dets Eiendele. Sorø Akademi er ikke et Bo. Det er en bestaaende, levende Stiftelse, som eier sine Eiendele paa samme Maade, som alle andre af den Art Stiftelser eie deres. Man kan ikke engang sige, at det staaer under offentlig Varetægt; thi dette giver et forkæert Begreb om Forholdet. Sorø Akademi er kommet ind under den almindelige — om jeg saa maa sige — udgiftsbevillende Myndighed, fordi det var et rigt Institut. Der var 2 Instituter, som omtrent vare ganske eens i Henseende til Oprindelse og Bestemmelse; det ene var fattigt, det andet var rigt. Det fattige var Herlufsholm, og det tog Staten ikke fat paa, og jeg lykønsker Herlufsholm til dets Fattigdom, eftersom den har beskyttet Stiftelsen mod at lide den Behandling, som Sorø Akademi har lidt. Sorø Akademi var det rige, og det tog Staten fat paa, det kom ind under den almindelige udgiftsbevillende Myndighed. Dette skete allerede tidligt, i Grunden fra det Dieblik af, at Sorø Akademi blev draget ind under Directionen for Universitetet og de lærde Skoler. Men det skete dog navnlig, da den danske Rigsdag første Gang behandlede Finantsloven. Nu vil jeg erindre de Herrer om, at det Akademi, der kom til at bestaae ved Udgangen af 1848, ingenlunde

var noget affsluttet eller færdigt, men var tværtimod Noget, man skulde lære at kjende ved dets senere Udvikling. Det ærede Medlem for Ribe Amts 5te Valgkreds mindebe om, at der forelaa en Resolution fra Christian den 10te til en Plan om en Folkehøjskole, som skulde udredes af Sorø Akademies Medlemmer. Denne Plan blev stillet i Bero af den da værende Cultusminister, det nuværende Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds. Jeg tillod mig, da det ærede Medlem (Høgsbro) talte, at bruge et andet Udtryk: „flaaet ihjel“ og dette er ogsaa det correcte Udtryk, thi den Behandling, det fik i 1848, var saa grundig, at det til Dato aldeles ikke har kunnet reise sig igjen; dersom det ikke er flaaet heelt dødt, har det dog lidt en saa grundig Bestadigelse, at det skal have megen Vanskelighed ved at reise sig igjen. Men under alle Omstændigheder var det en stor Misforstaaelse at paa-staae, saaledes som det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds gjorde, at Forholdene i Sorø ere uforandrede. At Akademikerne eller Alumnerne, eller hvad man nu vil kalde dem, føres til det samme Standpunkt som tidligere, er ikke Tilfældet, og det maa være en Sukkommelsesfeil, som har ledet det ærede Medlem til at sige noget Saadant. Tidligere, indtil 1848 eller maaskee 1849, førte Sorø Akademi sine Akademister til det Standpunkt, at de umiddelbart derfra kunde gaae over til Embedsstudiet, og de havde ingen anden Examen at tage ved Universitetet, men fra det Dieblik af, da Forandringen indtraadte, indtog Sorø Akademi det samme Standpunkt som samtlige øvrige Skoler i Landet, og Dimittenderne fra Sorø maae nu, ligesom alle de andre lærde Skolers Dimittender, gennemgaae det philosophiske Cursus ved Universitetet. Der er altsaa en ny væsentlig Forskjel tilstede, men dertil kommer nu tillige, at den hele tidligere Underviisning i Sorø var væsentlig forskjellig fra den, der ydedes af de lærde Skoler plus Universitetets philosophiske Facultet i det saakaldte Rusaar. Underviisningen var væsentlig